

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. május 13.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2010. május 13. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben **a középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után **a megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

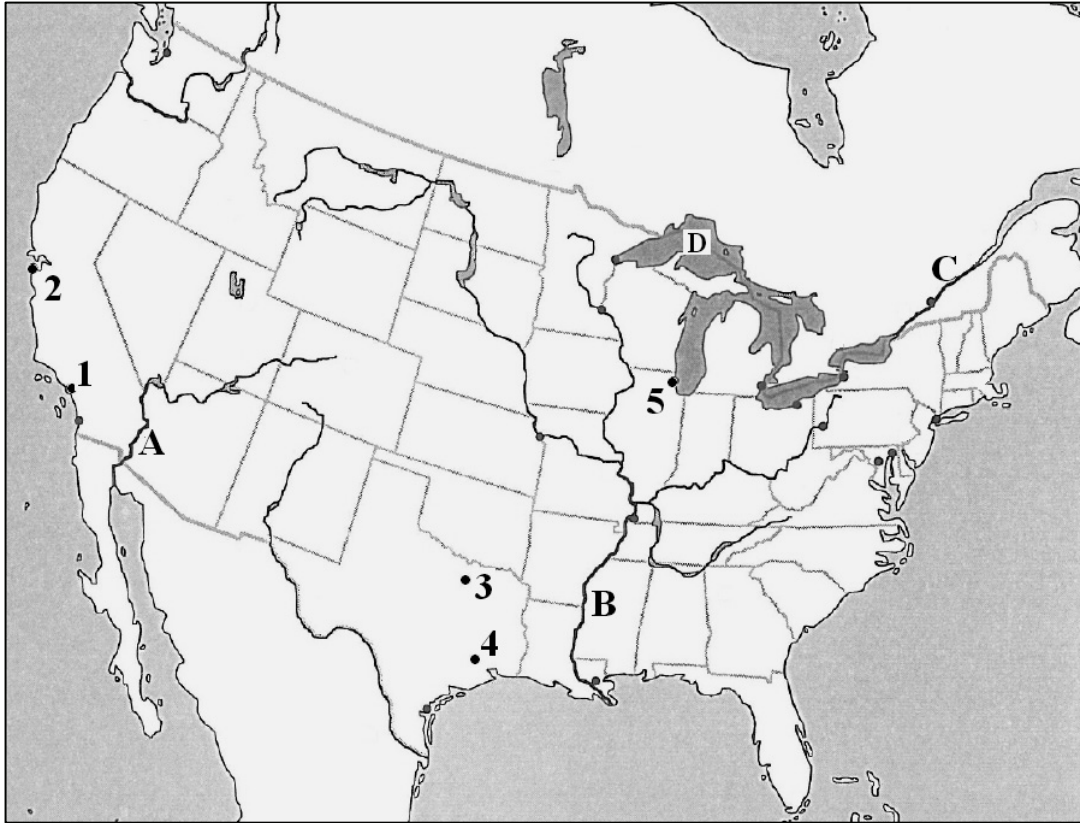
Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészre pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térképvázlatban számmal jelölt városokat!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

5 pont	
--------	--

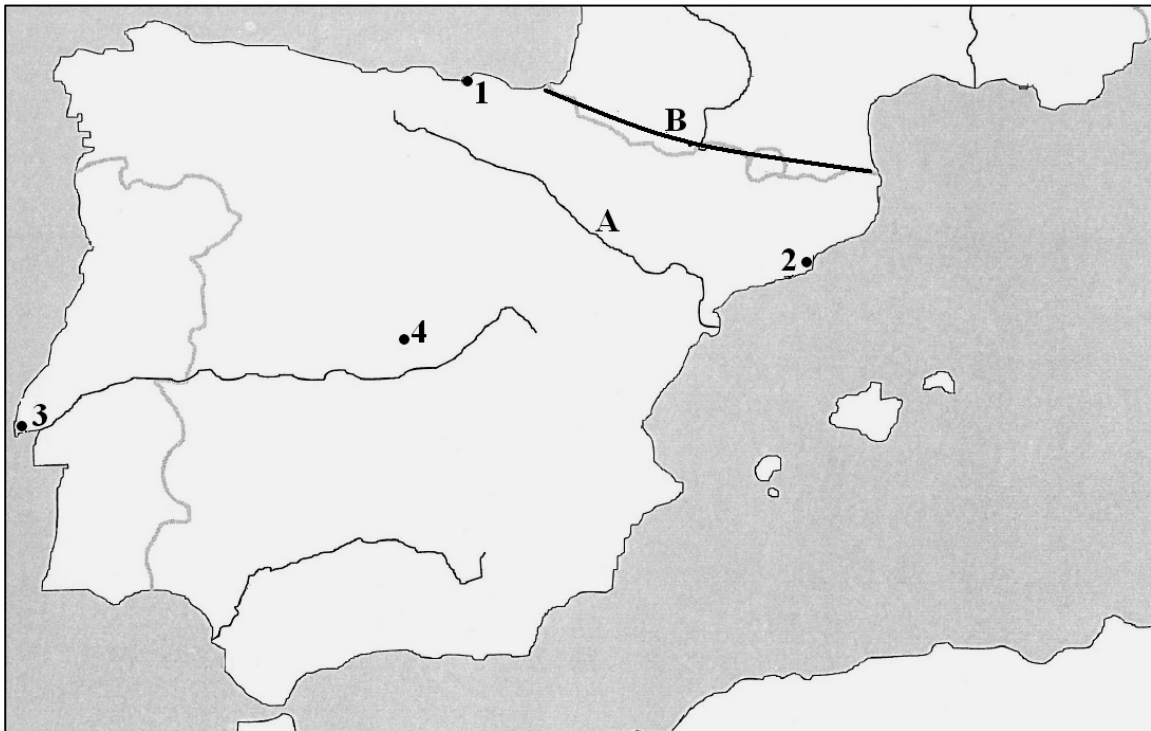
b) Nevezze meg a nagybetűvel jelölt folyókat, illetve tavat!

- A.
- B.
- C.
- D.

4 pont	
--------	--

9 pont	
---------------	--

2. Tanulmányozza a térkép vázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térkép vázlatban számmal jelölt városokat!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

4 pont	
--------	--

b) Nevezze meg a nagybetűvel jelölt topográfiai fogalmakat!

- A. (folyó)
- B. (hegység)

2 pont	
--------	--

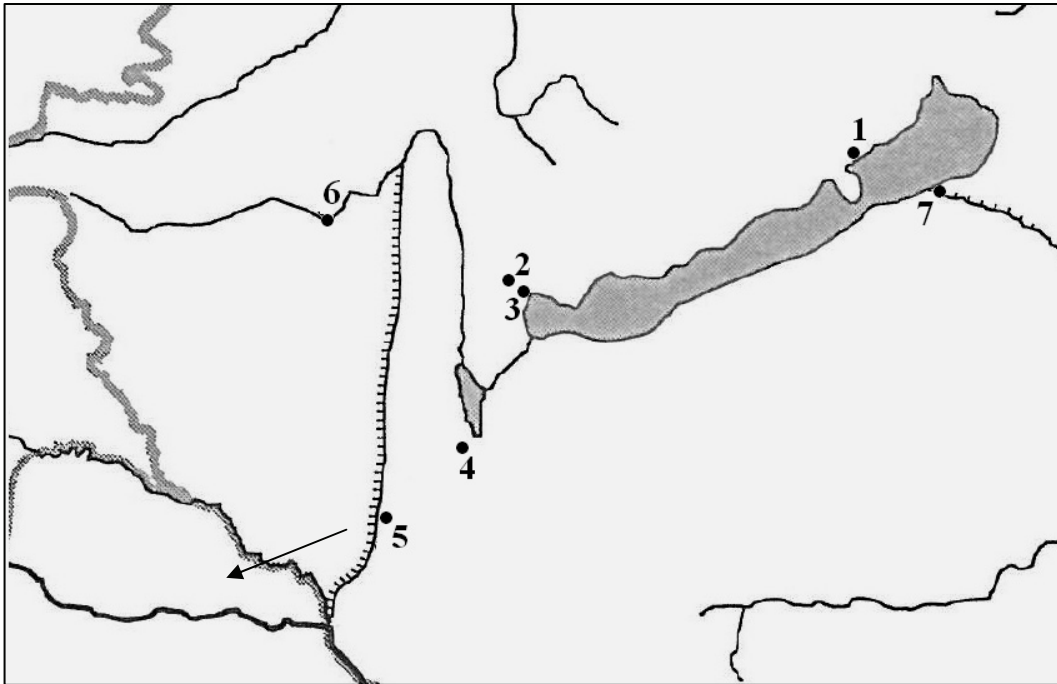
c) Melyik hegységrendszerhez tartozik a **B betűvel jelölt hegység?**

.....

1 pont	
--------	--

7 pont	
---------------	--

3. Tanulmányozza a térképvázlatot, majd oldja meg a feladatokat!

a) Nevezze meg a térképvázlatban számmal jelölt városokat!

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

7 pont	
--------	--

b) Miért keresi fel sok vendég a 2. és a 4. számmal jelölt településeket?

.....

1 pont	
--------	--

c) Mely szomszédos országba léphetünk át, ha az 5. számmal jelölt települést elhagyva a nyíllal jelölt irányba folytatjuk az utunkat?

.....

1 pont	
--------	--

9 pont	
---------------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	25 pont	
--	----------------	--

feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám
1.	9	
2.	7	
3.	9	
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor ÖSSZESEN	25	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. május 13.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2010. május 13. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

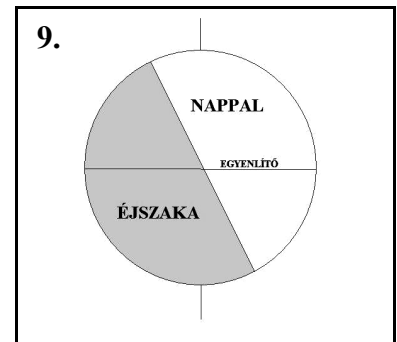
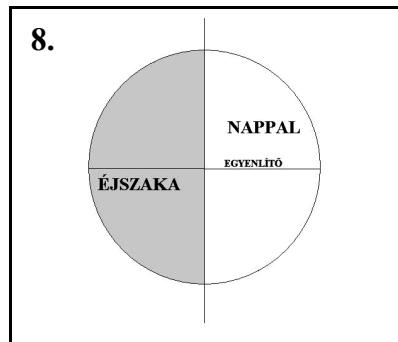
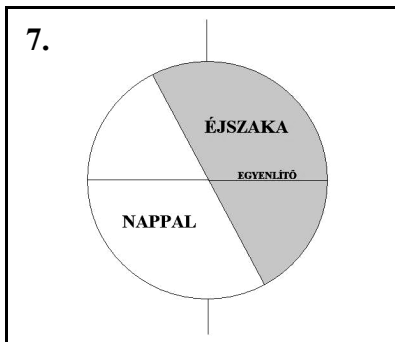
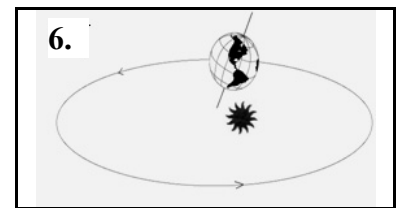
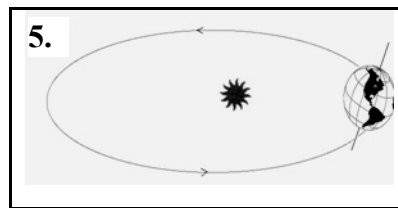
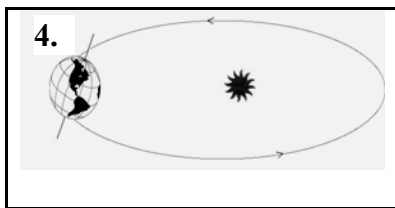
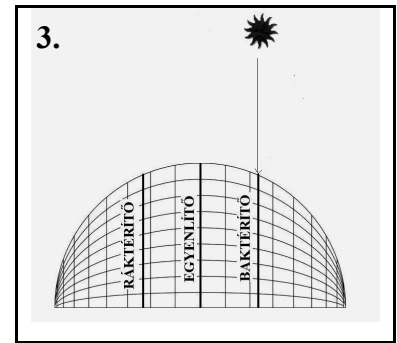
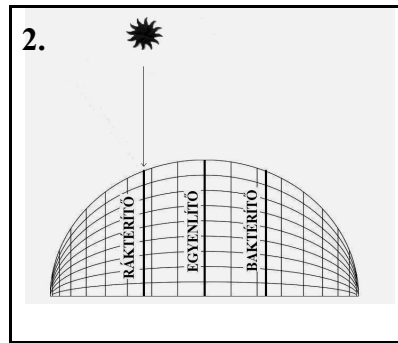
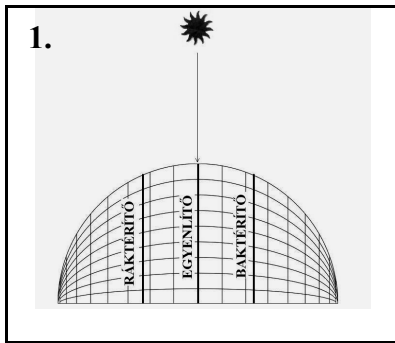
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe** semmit **ne írjon!**

1. Az alábbi ábrák a nevezetes dátumokhoz kapcsolódnak. Írja a dátumok után a megfelelő ábrák sorszámát! Mindhárom vízszintes sorból választania kell egyet.

december 22.

március 21.

június 22.

9 pont	
--------	--

2. Olvassa el az alábbi szemelvényt, majd válaszoljon a kérdésekre!

„... a csendes-óceáni partvidék közelében, Washington állam területén fekvő Mount St. Helenst a XX. század derekára már minden komoly szakkönyvben régen kihúzták a még aktív, működő vulkánok listájáról. A francia származású Saint Helens grófkőről elnevezett hegy 1857-ben működött utoljára. A vulkáni eredetre már csak a szabályos kúpforma emlékeztetett.

A nyár derekán is hó- és jégpalástba burkolózó, 2950 m magas kúp lejtőin gyönyörű fenyvesek magasodtak, a táj végtelen nyugalmat sugárzott...

Aztán 1980. márciusában földrengések sorozata jelezte, hogy a ...vulkán újból életre kelt.

Március végén már kisebb gőz- és hamukitörésekre is sor került...

1980. május 18-ának reggelén bekövetkezett a nagy kitörés. Az északi lejtő magmapúpja fűlsiketítő dőrejjel kirobbant, és a robbanás ereje a levegőbe röpítette az eredeti kúp 400 m-nyi tetejét. A heves robbanásos kitörés ugyan kevés lávát szolgáltatott, viszont a robbanás hamufelhője 23 kilométernyi magasságba lövellt fel.”

a) Milyen típusú vulkánra ismer a szövegrészlet alapján?

.....

1 pont	
--------	--

b) Melyek voltak a kitörés előjelei? Nevezzen meg kettőt!

.....

2 pont	
--------	--

c) Milyen típusú kőzetlemezmozgás játszott szerepet a vulkán kialakulásában? Húzza alá a megfelelőt!

1. távolodó

2. közeledő

3. elcsúszó

1 pont	
--------	--

d) Szerkezetük, felépítésük alapján milyen típusú kőzetlemezek vettek részt a folyamatban?

1.

2.

2 pont	
--------	--

e) Mely vulkáni kiömléses kőzet keletkezhet az ilyen típusú vulkáni működés során? Nevezze meg a két lehetséges kőzetet!

.....

2 pont	
--------	--

f) Nevezzen meg még egy, a Mount St. Helens-hez hasonló típusú vulkánt!

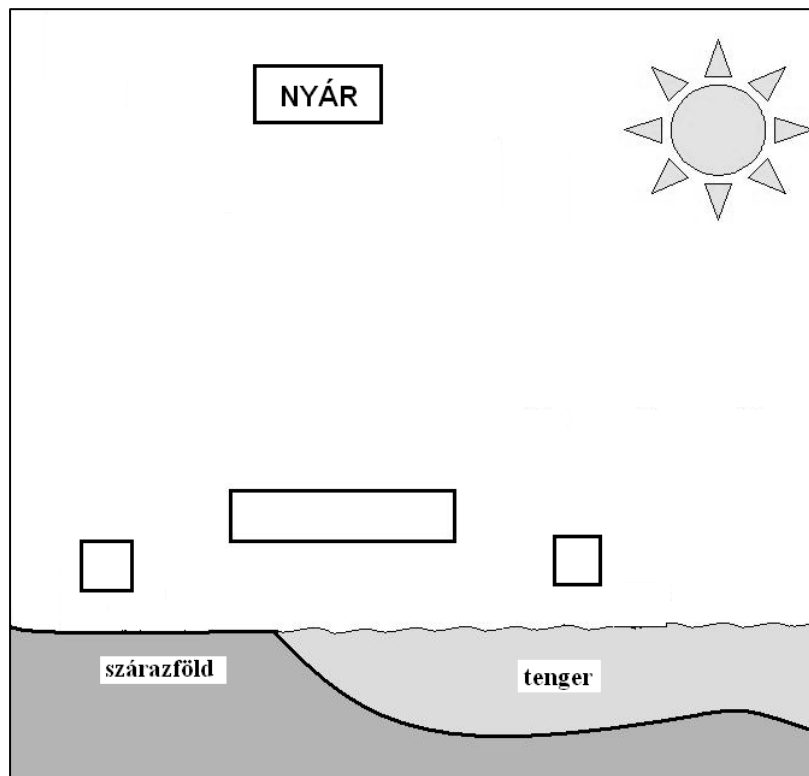
.....

1 pont	
--------	--

9 pont	
--------	--

3. Válaszoljon a kérdésekre az ábra segítségével!

a) Írjon A betűt az alacsonyabb és M betűt a magasabb légnyomást jelölő négyzetbe!

2 pont	
--------	--

b) Rajzolja be a téglalapba a kialakuló szél irányát!

1 pont	
--------	--

c) Hogyan befolyásolja a légnyomást:

1. a hőmérséklet csökkenése?
2. a tengerszint feletti magasság növekedése?

2 pont	
--------	--

d) Mely fogalomra ismer a meghatározás alapján? Írja a fogalmat a vonalra!

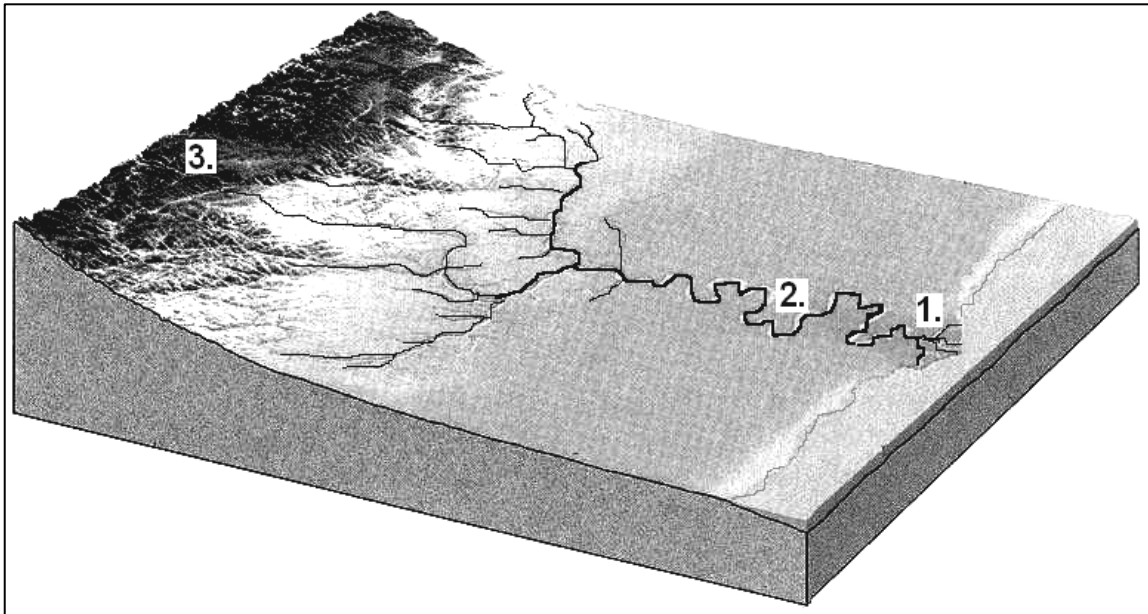
Egyenlő légnyomású pontokat összekötő görbe vonal a térképen:

1 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

4. Tanulmányozza az ábrát, majd válaszoljon a kérdésekre!

a) Milyen szakaszjellegű az ábrán látható folyó a számmal jelölt pontjain?

- 1.
- 2.
- 3.

3 pont

b) A folyó mely szakaszára jellemzőek az alábbi megállapítások? Válaszoljon a megfelelő sorszám beírásával!

Itt a legkisebb a folyó munkavégző képessége:

Itt egyszerre építi és pusztítja is a medrét:.....

2 pont

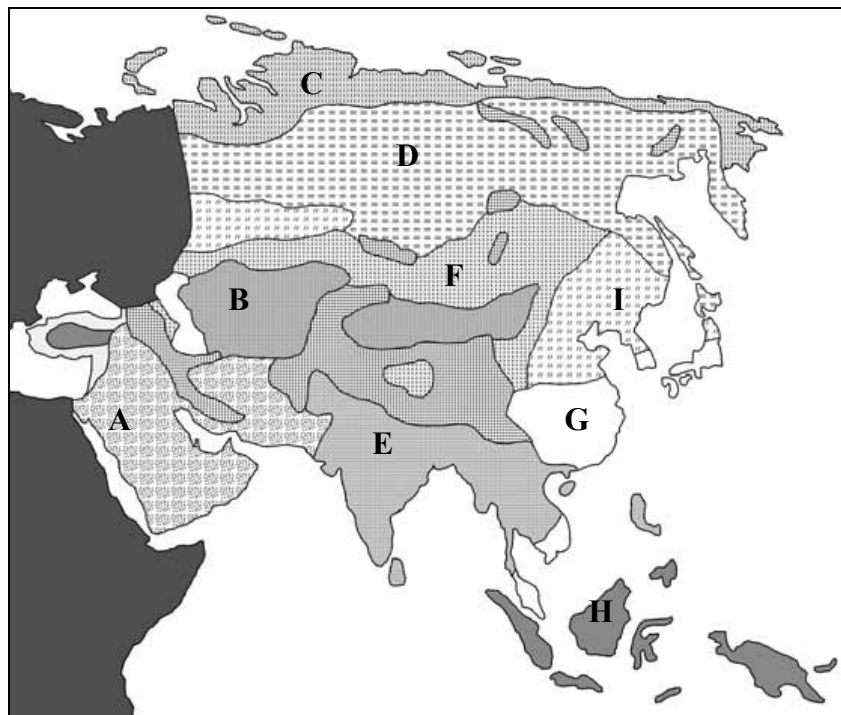
c) Milyen típusú torkolattal ömlik a tengerbe az ábrán látható folyó?

.....

1 pont

6 pont

5. Az alábbi térkép vázlaton az egyes betűk különböző éghajlatú területeket jelölnek. Tanulmányozza a térkép vázlatot, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

A következő állítások a térképen betűvel jelölt területek éghajlataira vonatkoznak. Döntse el, hogy az adott állítás melyik éghajlatra vonatkozik, majd írja az állítás mellé a megfelelő éghajlat térképi betűjelét! A térképen jelzett éghajlatok közül nem mindegyikre vonatkozik állítás, de egy éghajlat betűjele több állításhoz is tartozhat.

1. A téritői övbe tartozó éghajlat.	
2. Ezen az éghajlaton a legkisebb az évi közepes hőingás (hőingadozás).	
3. A meleg-mérsékelt övbe tartozó éghajlat.	
4. Az éghajlat területén a természetes növényzet az örökzöld, tűlevelű erdő.	
5. Az évi közepes hőingás (hőingadozás) óriási; a tél hosszú és zord, a rövid nyár meleg.	
6. A szélsőségesen szárazföldi területek éghajlata.	
7. Az éghajlat területén alakultak ki Földünk legnagyobb dzsungeljei.	

7 pont

- e) 2008. december 31-én az ország lakossága 22 000 000 fő volt. Számítsa ki, hogy hozzávetőlegesen hány főből állt ekkor a nők 55–59 éves korcsoportja!
A számítást itt végezze!

A nők lélekszáma: fő

3 pont	
--------	--

- f) Milyen típusú társadalom képe kezd kirajzolódni a korfa alakja alapján Ausztráliában a XXI. század elején?

.....

1 pont	
--------	--

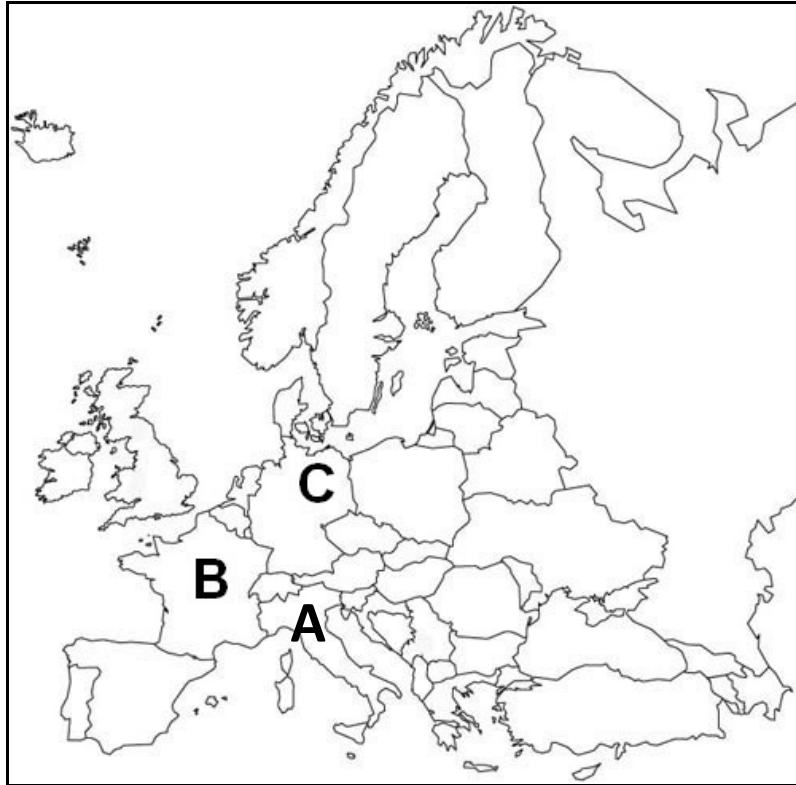
8 pont	
--------	--

7. **Mely hazai városokból érkezhettek a képeslapok, amelyeken az alábbi szövegek voltak? Írja a szöveg után a megfelelő város nevét!**

- Az atomerőmű-látogatás után lesétáltunk a Duna-partra, és megkóstoltuk a híres halászelevet.
- Üdvözet a folyók városából. Megnéztünk mindent: a Rábát, a Rábcát, a Marcalt és a Mosoni-Dunát. Utána pedig látogatást tettünk az Audi-gyárban.
- Itt tényleg minden a vöröshagymáról szól. A város környéki földeken is finom hagymaszag terjeng, még a Maros partján is érezzük.
- Üdvözet Tolna megye legnagyobb városából. A helyi bor és sajt valóban nagyon finom.
- Nemsokára indulunk tovább Romániába. Tegnap fürödtünk a termálfürdőben, megnéztük a várat. Viszünk majd haza a finom kolbászból.

5 pont	
--------	--

8. Melyik országra vonatkoznak az alábbi állítások? Írja a megállapítás sorszama elé a megfelelő ország betűjelét! Egy országra több állítás is vonatkozhat, de minden állításhoz csak egy ország betűjele írható.

- 1. Mezőgazdaságában a növénytermesztés jelentősebb az állattenyésztésnél.
- 2. Jelentős ipari és élelmiszernövénye a burgonya.
- 3. Fő olajnövénye az olajfa.
- 4. Közép-európai ország.
- 5. Söripara világhírű.
- 6. Bor-, pezsgő- és sajtgyártása a felsorolt országok között is kiemelkedő.
- 7. Kozmetikai ipara világhírű.
- 8. Az országban nagy É-D-i területi fejlettségi különbség alakult ki.
- 9. Fővárosában írták alá az Európai Unió elődjének alapító okiratát.

9 pont	
--------	--

9. Döntse el, hogy igazak vagy hamisak a Kínára vonatkozó megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszáma elé!

- 1. Az egy főre jutó GDP alapján a fejlett gazdaságú országok közé tartozik.
- 2. A XX. század végén megindult rohamos gazdasági fejlődés hatására csökkentek a területi gazdasági különbségek.
- 3. A gazdaság növekedésének üteme a legnagyobbak között van a világon napjainkban.
- 4. Az egy gyermekes családmodell támogatásának köszönhetően ma már nem nő az ország népességszáma.
- 5. A kínai gazdaság versenyképességének egyik fő tényezője a sok és olcsó munkaerő.

5 pont	
--------	--

10. Az A) oszlopban fogalmakat, a B) oszlopban hozzájuk tartozó meghatározásokat olvashat. Keresse meg az egyes fogalmaknak megfelelő meghatározásokat! Írja a fogalmak betűjelét a meghatározások sorszáma elé! *Nem tud minden fogalmat elhelyezni.*

A) oszlop

- a) Eladósodás
- b) Részvény
- c) GDP
- d) Piaccgazdaság
- e) Pénz
- f) Kötvény

B) oszlop

- 1. Az egy ország területén egy év alatt létrehozott, végső felhasználásra kerülő termékek és szolgáltatások összessége.
- 2. Az áruk értékét és egymáshoz viszonyított értékarányukat fejezi ki.
- 3. A hitel visszafizetése is hitelből történik.
- 4. Fő jellemzője a magántulajdon, éltetője a piaci verseny, célja a minél nagyobb haszon elérése.
- 5. Olyan értékpapír, amelynek visszafizetését a kibocsátó gazdálkodó szervezet garantálja.

5 pont	
--------	--

11. Olvassa el az alábbi szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

A legfejlettebb kelet-afrikai országban, Kenyában milliókat fenyeget az éhínség. Az egykor virágzó állam a működésképtelenség határán egyensúlyoz: vize és árama egyre kevesebb embernek, fegyvere egyre többnek van. Az ország közepén legutóbb 9 hónapja esett eső, pedig ez a terület nem is tartozik az ország legszárazabb területei közé. A válság nem csak a mezőgazdaságból élőket sújtja. Veszélyben vannak a létfontosságú idegenforgalmi bevételek is. A jól táplált oroszok jobban vonzzák a szafari-turistákat, mint a véznák, az orvvadászok is újra elszaporodtak, és a pásztorok is mind gyakrabban terelik be a nemzeti parkokba állataikat, ha zöldet látnak. Az áramot is jórészt vízerőművek állítják elő, így a városban élők is megszenvedik az aszályt. A szárazság ugyan természeti csapás, de a kenyaiak nem sokat tettek azért, hogy elkerüljék. Az ország lakossága húsz év alatt kétszeresére nőtt, az erdőterület 9/10-e a függetlenség kikiáltása óta eltűnt. A mezőgazdaságban alkalmazott kezdetleges technológia miatt a termésátlagok alacsonyak, a parasztek (magas ára miatt) kukoricát vetnek oda is, ahol más jobban megteremne.

Forrás: HVG, 2009. szeptember 19. *A más rétje* című cikke

- a) Nevezzen meg az emberiséget sújtó, a cikkben is megjelenő globális problémák közül hármát!

—

—

—

3 pont	
--------	--

- b) Milyen gazdasági érdekek fűződhetnek az erdőirtáshoz Kenyában? Nevezzen meg két lehetséges okot!

—

—

2 pont	
--------	--

- c) Tegyük fel, hogy Kenyában hamarosan beköszönt az esős évszak hatalmas esőzésekkel, heves záporokkal! Milyen környezeti következménye lehet ekkor az erdők nagymértékű kiirtásának?

.....

1 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i>	<i>100 pont</i>	
---	------------------------	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	9	
	2.	9	
	3.	6	
	4.	6	
	5.	7	
	6.	8	
	7.	5	
	8.	9	
	9.	5	
	10.	5	
	11.	6	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Az írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: